Przesyłka opłacona ryczałtem

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina tris kartus savaitėje

DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams — „ŪKININKĄ"
Vaikams — „VARPELĮ"

Nr. 23 (105) | Vilnius 1939 m. vasario 23 d. (ketvirtadienis) | Antri metai

Šiame numeryje

Milžiniški Anglijos ginklavimosi planai. Ministro Beko kelionė į Londoną. Italai stiprinasi Afrikoje. Susidomėjimas popiežiaus rinkimais. Vokietijos katalikų persekiojimas. Karas Ispanijoje. Kultūrinės žinios. Tautos šventės minėjimas Vilniaus krašte.

PAVARDĖ IR DUONA

Šių metų vasario mėn. 13 dienos numeryje Vilniaus endekų dienraštis „Głos Narodowy" kelia pavardžių lietuvinimo klausimą Lietuvoje. Minėdamas tuo reikalu išleistą Lietuvos vyriausybės tam tikrą įstatymą, truputį net lyg piktinasi. Esą lietuviai nepripažįstą savo valstybėje jokių lenkų, panašiai kaip tatai darą ir Vilniuje, kur, lietuvių tvirtinimu, lenkai atsiradę iš išsigimusių lietuvių. Bijo, kad tas įstatymas, nors ir švelnesnis išėjo, nei buvo manyta, neprivverstų materialiai priklausomų lenkų keisti savo pavardes. Esą bijodami netekti duonos su savo šeimynomis, net ir stiprūs charakteriai, atsidūrę be išeities, turėsią nusilenkti. Ligšiolinis patyrimas rodąs, kad atviras prisipažinimas prie lenkystės turėdavęs blogų pasekmių net tiems, kurie ūkiškai buvę nepriklausomi. Tai kaip gi esą galį jaustis lenkai — smulkūs ūkininkai, šiaip darbininkai ir visokių tiesiogiai nuo valstybės priklausomų įstaigų valdininkai, kuriems, nenorint sutikti su paskirtąja iš anksto pavarde, įstatymas leidžiąs skųstis Vidaus Reikalų Ministerijai? Ir toliau straipsnio autorius pats atsako į savo klausimą. Esą aišku, kad skųsis ir protestuos mažas suinteresuotojų nuošimtis, o likusieji būsią neišvengiamai nors iš paviršiaus sulietuvinti.

Iš šių straipsnio atpasakotų minčių aišku, kad Lietuvoje valstybinėse įstaigose esama lenkų! Ar nepasinaudotų kartais čia Kauno lenkų laikraštis „Dzień Polski", kuris taip mėgsta visokius „abiejų pusių" lyginimus ir gretinimus? Mes galėtume jam patarnauti žiniomis šiam reikale, primindami, kad šioje pusėje šitoki valdininkų pavardės klausimai iš viso neaktualūs. Mat, čia valstybinėse įstaigose visai nėra ir, tur būt, ne greit bus lietuvių valdininkų. Savo „lyginimams" pajvairinti „Dzień Polski" galėtų išsispręsti dar šitokį scholastika kvepiantį „uždavinį": Kas geriau, turėti tarnystę ir pakeistą pavardę, ar neturėti tarnystės ir turėti sveiką pavardę; ar pagaliau neturėti nei tarnystės, nei sveikos savo pavardės?

Sakoma, kas kraštas tai paprotčiai, o kas galva tai protas.

Vienur pavardėms atlietuvinti leidžiamas parlamento įstatymas, o kitur pavardėms „taisyti" nereikia nė įstatymų, pakanka prieškarinės praktikos ir tradicijos, gana paprastų plunksnagraužių, kurie žmoniškai net ljnksnių neskiria ir vis dėlto „meistriškai" atlieka „filologinį" asmenvardžių ir pavardžių keitimo darbą. Kad gi bent dar atliktų žmoniškai! Apkerpa, apkapoja ir palieka pusę kirptą, pusę luptą aukštajam teismui spręsti. Turime juk pavyzdžių devynias galybes, kur mūsiškiems Maldžiūnams, Bieliniams iš pavardžių nukandžiojo po galūnę. Paskui bylinėkis, kad nori, ieškok lauke vėjo, o laimėsi maždaug tiek, kiek yla košės pasikabinsi.

Dėl atviro prisipažinimo prie tautystės tai ir kitur negeriau.

Mažumų gynėjai, jei jiems iš tikro rūpi mažumos, prieš kalbėdami apie kitą, tepasižiūri pirmiausia savęs ir teprisimena vieną labai teisingą dėsnį, kuris teigia štai ką: negirdėta, neregėta, kad galingąjį silpnas būtų kada skriaudęs.

Rašyti ir kalbėti apie mažmožius, kai čia pat panosėje ne tik tokių pačių mažmožių pilna, bet ir stambių dalykų gana, gali tiktai tas, kam rūpi ne „mažumos", bet kažkokie kiti tikslai.

Dar apie didelį Anglijos APSIGINKLAVIMĄ

Šio mėn. 20 dieną Anglijos parlamente prasidėjo debatai dėl galutinio valstybės apginklavimo.

Pirmas pasakė kalbą iždo ministras Saimonas, kuris pranešė, kad vyriausybė nutarė padidinti karo reikalams paskirtą paskolą nuo 400 iki 800 milijonų svarų sterlingų (apie 24 milijardai auks.)

Aišku, kad ši suma nėra vienintelės lėšos karo reikalams, nes šalia to yra dar paprasti metiniai karo biudžetai.

Ministras Saimonas, pranešdamas apie minėtą Anglijos vyriausybės nutarimą, podraug plačiau papasakojo, kaip tokios sumos būsiančios sunaudotos.

Nesvarbu, kiek kuriai saugumo daliai skiriama lėšų, svarbu tik pažymėti, kad tokių milžiniškų sumų karo reikalams negali, tiesiog neištesi paskirti jokia kita pasaulio valstybė ir todėl toksai Anglijos žygis yra, kaip jauminėjome anksčiau, paskutinis Berlynui ir Rymui įspėjimas.

Ministras Saimonas savo kalbą pabaigė tokiais žodžiais:

— Turime vilties ir esame įsitikinę, kad mūsų kraštas (Anglija) su savo finansine galybe ir dar svarbiais šaltiniais: anglų būdu ir demokratiniu pasitikėjimu, atsieks savo tikslą".

Pažymėtina, kad šį Anglijos vyriausybės sumanymą parėmė visos anglų partijos, pripažindamos, kad šiuo metu vienintelė priemonė tai-kai išgelbėti yra galinga ir stipri Anglija.

Anglai kalba atvirai

Naujas milžiniškas Anglijos ginklavimosi planas šiuo metu svarstomas parlamente. Dėl vyriausybės projekto pasisakė žymiausi Anglijos parlamento atstovai, solidariai palaikydami reikalą ginkluotis.

Ypač plačiai komentuojama atstovo Čerčilio pasakyta tuo klausimu kalba. Čerčilis pareiškė, kad maža yra premjero Čemberleno deklaracijos dėl sąjungos su Prancūzija. Čia reikalinga ko daugiau, reikalinga praktiškai pasiruošti panašiai, kaip buvo padaryta 1914 metais.

Čerčilis tarp kitko pareiškė, kad joks anglas neįsivaizduoja, kad vienas kuris sąjungininkų turėtų žūti (Prancūzija), o kitas tik pinigus mokėtų (Anglija). — Esu įsitikinęs, — užbaigė Čerčilis, — kad, jei būsime priversti dalyvauti būsimajame pasaulio kare, tai visa Didžiosios Britanijos imperija dalyvautų ne tik jūrų, aviacijos ir finansinėmis jėgomis, bet ir su visomis Britanijos gyventojų rasėmis".

×

Iš visų Anglijos parlamente vedamų debatų, o ypač iš Čerčilio aukščiau pacituotos kalbos aiškiai matyti, kad anglai įspėja vokiečius ir italus ne provokuoti Prancūzijos, kurios reikalus Anglija gins visa savo imperijos galybe.

Visus vilioja Rusijos turtai

Savo metu buvo minėta, kad daugelis Vakarų Europos valstybių susirūpino prekybinių santykių su Sovietų Rusija pagilinimu. Pirmieji paskubėjo italai pasirašyti prekybos sutartį su Sovietų Rusija. Vėliau sutartis pasirašė kelios kitos valstybės, o šiomis dienomis susirūpino prekybos santykiais ir Anglija.

Tas klausimas buvo svarstomas Anglijos parlamente. Premjeras Čemberlenas pareiškė, kad vyriausybė kreipianti ypatingą dėmesį į santykių su Sovietų Rusija pagilinimą ir tuo tikslu netrukus į Maskvą išvyks Anglijos prekybos viceministras Hudsonas.

Kiek kunigų žuvo Sovietų Rusijoje

Užsienio spaudoje vis dar pasirodo žinių apie tikėjimo ir kunigų persekiojimą Sovietų Rusijoje.

Kaip žinia, Rusijos komunistai yra numatę ateityje uždaryti Rusijoje visas bažnyčias ir cerkves bei kitų tikėjimų maldos namus. Nežinia, kiek šiuo metu Rusijoje yra dar likę bažnyčių ir cerkvių, nežinia taip pat, kiek dar liko gyvų kunigų. Manoma, kad yra tik likučiai, kurie taip pat naikinami.

Ryšium su nuolatiniu tikėjimo persekiojimu spaudoje pasirodė žinių, kad nuo 1917 metų iki šiol laiko iš 300 tūkstančių dvasininkų liko tik 25 tūkstančiai.

Lietuvos Vakarų S-gos suvažiavimas

„Liet. Aidas" rašo, kad vasario 19 d. Kaune įvyko Lietuvos Vakarų Sąjungos skyrių atstovų suvažiavimas, kuriame dalyvavo beveik visų skyrių pirmininkai ir valdybų nariai. Sąjunga savo veikimą kaskart vis labiau plečia ir steigiama daug naujų skyrių. Užsibrėžtas vakariečių kilnus tikslas rūpintis Lietuvos vakarais, stiprinant kultūrinius ryšius tarp Didžiosios ir Mažosios Lietuvos, rado visuomenėje didelį pritarimą. Šio tikslo siekdama, Sąjunga ugdo lietuvių vieningumą, žadina, ugdo ir stiprina Lietuvos pajūrio meilę, populiarizuoja jūros reikšmę Lietuvai; dirba, susijusį su Lietuvos vakarais, mokslo, meno, švietimo, ekonomijos ir politikos darbą; informuoja Lietuvos visuomenę ir visą pasaulį apie Lietuvos pajūrio reikalus, jo gyventojų nusistatymus ir reikalavimus; palaiko glaudžius ryšius ir derina savo darbą su panašių lietuviškų organizacijų darbu Lietuvoje ir visame pasaulyje; organizuoja studijas, paskaitas, pramogas, ekskursijas; palaiko Mažosios Lietuvos jaunimą, einantį mokslą Lietuvoje ir svetur.

Suvažiavimo iškilmingąjį posėdį atidarė Sąjungos pirmininkas Dr. Slavėnas.

Kalbėjo vidaus reikalų ministras plk. Leonas, LOK pirmininkas Kybrancas ir sveikino „Jaunosios Lietuvos" atstovas gen. sekretorius J. Paplėnas.

Sąjunga turi 26 skyrius.

Į naują Sąjungos valdybą išrinkti: prokuroro pad. Pakarklis, Dr. Slavėnas, direktorius Z. Starkus, valstybės tarybos sekretorius Anysas, kun. Pauperas, mgr. Šimkus ir Ašmantas. Kultūros fondo valdybon išrinkti: burmistras Merkys, Dr. Zaunius, prof. Jakubėnas, Dr. Šliupas ir Dr. Navakas.

Ministras Bekas vėl ruošiasi važiuoti į Londoną

Neseniai spaudoje pasklido gandų, kad Lenkijos užsienių reikalų ministras Bekas vėl ruošiasi apsilankyti Londone.

Įtakingiausias Londono dienraštis „Times" tuo klausimu šitaip rašo:

„Susidomėjus Anglijos vyriausybei vidurine ir rytine Europa, tikimasi, kad Lenkijos užsienių reikalų ministras pulkininkas Bekas atvyks į Londoną kito mėnesio pabaigoje.

Pulkininkas Bekas neseniai Berchtesgadene kalbėjo su kancleriu Hitleriu, matė Varšuvoje ministrą Ribentropą, o šią savaitę turės svečią Italijos užsienių reikalų ministrą Čiano.

Aišku — baigia dienraštis, — kad pasikeitimas nuomonėmis su Čemberlenu ir Halifaksu abiem pusėm būtų naudinga".

×

Pasklidę gandai dėl ministro Beko kelionės į Londoną, Berlyne sukėlė tam tikrą nerimą. Oficialiai tiems gandams dar nepasitvirtinus, atsakingi Vokietijos sluoksniai jų nekomentuoja. Vis dėlto Londono korespondentų nuomonė yra aiški. Berlyne taip pat komentuojamas faktas, kad paskutiniu metu visa eilė britų aukštų asmenų lankėsi Lenkijoje. Vokiečių spauda iš to daro išvadą, kad Didžioji Britanija artimiausiu laiku ruošiasi daug labiau sustiprinti savo veiklą Rytų Europoje. Be to, Berlyno spauda primena, kad britų užsienių reikalų ministras Halifaksas savo paskutinėje kalboje, pasakytoje atstovų rūmuose, užsiminė apie galimumą užmegzti glaudesnius santykius tarp Anglijos ir Sovietų Rusijos.

Kai kurie Vokietijos laikraščiai ryšium su Beko kelione į Londoną spėja, kad, gal būt, Lenkija mananti, jog jau atėjęs palankus laikas jos siekimams kolonijų ir žaliavų srityse įgyvendinti.

O min. Bone į Berlyną

Spaudoje vis daugiau rašoma, kad dabartinis Prancūzijos užsienių reikalų ministras Bone ruošiasi apsilankyti Berlyne. Savaime aišku, kad tai būtų didelė politinio pobūdžio sensacija, nes po Didžiojo karo Berlyne viešėjo tik vienas Prancūzijos užsienių reikalų ministras Brianas. Tiesa, tarp Prancūzijos ir Vokietijos lyg ir nėra ginčijamų klausimų, o 1938 metų pabaigoje buvo pasirašyta nepuolimo deklaracija. Tačiau artimesnių santykių tarp Vokietijos ir Prancūzijos užmegsti vis dar nepavyksta.

Paskalidus spaudoje minėtai žiniai, kai kas daro išvadą, kad gal šiuo žygiu ministrui Bone pavyks susikalbėti su vokiečiais. Iš tikro, betgi vilties labai maža, nes kažin, ar ilgai išsilaikys ministras Bone prie valdžios, o be to, neaiški ir tarptautinė padėtis. Ypač daug neramumo kelia Ispanijos likimas, kuriuo taip labai yra susirūpinusios Europos didžvalstybės.

Katalikų persekiojimas Vokietijoje

„Aide" jau buvo rašyta, kad visoje Vokietijoje katalikų jaunimo sąjunga ir Berlyne visi tikybinio pobūdžio laikraščiai uždaryti. Dabar pranešama naujų žinių apie vis blogėjančią Vokietijos katalikų padėtį. Pavyzdžiui, šiomis dienomis Miuncheno universitete buvo uždaryta kalikų teologijos fakultetas. Uždaryta už tai, kad kardinolas Faulhaberis neužtvirtino vieno profesoriaus, kurį paskyrė hitlerininkų partija.

Taip pat Godesberge (Pernai čia įvyko antras Čemberleno ir Hitlerio pasimatymas) uždaryta jėzuitų vedama kolegija.

Vietoj uždarytos kolegijos netrukus bus įsteigta pasaulietiška mokykla.

KAS BUS IŠRINKTAS POPIEŽIUMI

Telegramų pranešimu, konklavoje, kuri rinks naują popiežių, dalyvaus 62 kardinolai.

Kaip jau buvo minėta, beveik visos Europos spauda gyvai svarsto ir spelioja, kuris kardinolas bus išrinktas popiežiumi. Tačiau visi tie spėliojimai niekuo neparemti, nes per rinkimus dažnai įvyksta įvairiausių netikėtumų.

Iš daugelio Vatikano nuomonės žinovų pareiškimų galima daryti išvadą, kad šiuo metu beveik visi kardinolai yra nusiteikę prieš totalizmą ir todėl galima laukti, kad nauja Katalikų Bažnyčios Galva bus išrinktas Popiežiaus Pijaus XI idėjų pasekėjas.

Paskutinės žinios praneša, kad į Rymą jau suvažiavo daugiau kaip 50 kardinolų, o po kelių dienų atvyks ir visi kiti.

Konklavos visi paruošiamieji darbai jau pabaigti ir pirmas įžanginis kardinolų susirinkimas įvyks šio mėn. 28 dieną popiet. Kitą dieną (III-1 d.) prasidės naujo popiežiaus rinkimai.

Vis daugiau kariuomenės į Afriką

Paskutiniu metu spaudoje pasirodė žinių, kad italai į Libiją (Italijos kolonija Afrikoje, prie pat Prancūzijos kolonijų) vėl išsiuntė daug kariuomenės.

Šiuo žygiu nusiųsta 30.000 kareivių. Kartu į Libiją nuvyko Italijos maršalas Badolio, kuris savo metu buvo italų kariuomenės vadu, okupuojant Abisiniją.

Dabar, kaip pranešama, Libijoje italai turi sudarę tris korpusus, iš viso 60 tūkstančių savųjų ir tenykščių kareivių.

KULTŪRINĖS ŽINIOS

Gimtosios kalbos reikalu

Džiugu buvo išgirsti naujieną, kad po ilgų prašymų ir klabenimų valdžios įstaigose pagaliau gautas leidimas lietuviškam vaidinimui. Nieko tad stebėtino, kad, atėjus vaidinimo dienai, visi būtinai skubėjo į vaidinimą. Atėjo „pažiūrėti" labai daug publikos. Mat, jau seniai lietuviškoji visuomenė buvo girdėjusi viešai tariamą lietuvišką žodį, gražiai skambančią lietuvišką kalbą—buvo jos išsiilgusi, bet, atėjusi vaidinimo salėn, nusivylė. Nusivylė, nes vietoje gražios kalbos, rado sudarkytą *).

Štai ką išgirdo mūsų auditorija: —„...tūriu pirmą dovaną gauti..."—„...vis jam špargālus ruošk..." vietoje „...vis jam špargalùs ruošk"...—arba vėl toks pasakymas, kuris, rodos, vartojamas tik tarmėje ir tai mums labai tolimoje „...Ir jis tave nepastebėjo..." vietoje „... ir jis tavęs nepastebėjo...".

Nemanau, kad čia jau toks kalbos nemokėjimas ir netikiu, kad vaidintojai taip jau savo kalbos žinias ignoruotų. Noriu tikėti, kad paprastas, na, kaip čia pasakius, gal apsileidimas, savęs nenkontroliavimas. Bet tai vistiek neleistina ir vaidintojų „kaltės" nesumažina.

Juk reikia žinoti, kad vaidintojų (o šiuo kartu ypatingai) klauso ne vienas ir ne du žmonės, bet šimtai. O toks netaisyklingas kirčiavimas, girdimas iš scenos, turi labai daug neigiamos įtakos.

Jeigu iš mūsų mokytojų, kunigų, prelegentų ir kt. reikalaujama kalbėti taisyklingai, tai nemažiau, o, man atrodo, net daugiau turi būti reikalaujama tos taisyklingos kalbos iš vaidintojų.

Nenoriu čia mūsų vaidintojų įžeisti, nenoriu taipogi pavadinti jų nemokšomis, nenoriu jų pažeminti. Labai mėgstu vaidinimus, labai myliu visus, o ypatingai lietuvius vaidintojus, bet dar daugiau myliu savo gimtąją kalbą ir todėl šiomis savo pastabomis noriu atkreipti vaidintojų dėmesį, kad ateityje stengtųsi daugiau kreipti dėmesio į tarseną.

Tik bendromis pastangomis ir suintensyvintu darbu galėsime turėti gražią lietuviškąją kalbą.

V. Dasys.

*) Nors mums atrodo, kad autorius yra per daug „nusivylęs" mūsų vaidintojais, kurių kalbos šiandie labai nupeikti jau nebegalima, tačiau dvejetą autoriaus pastabėlių spausdiname. *Red.*

Vadinasi, sako, reiškia

Graži kalba *žodžiu ir raštu* tai menas. Reikia pasakyti daugiau dar, graži kalba žodžiu ir raštu — tai du menu.

Atsitinka, kad tikras auksaburnis, geras kalbėtojas, nemoka žmoniškai, įmanomai sakinio sulipdyti raštu. Ir priešingai. Esti, kad geras rašytojas, kuris labai lengvai nuvaldo plunksną, be galo sunkiai kalba, stačiai nesugeba gyvu žodžiu savo minčių aiškiai reikšti.

Tiek pirmu tiek antru atveju turėsime čia reikalą su tokiais žmonėmis, kuriems trūksta tam tikrų gabumų, kuriuos gamta yra apdovanojusi vienašališkai. Bet tai išimtys. Dauguma tačiau pasimokiusi gali pakenčiamai kalbėti ir rašyti. Savo susirinkimuose, posėdžiuose bei pobūviuose kalbame, kaip kas mokame.

Bet kartais vis dėlto net ir eiliniam žmogui, nekalbininkui, labai „rėžia ausį" vieno kito kalbėtojo kai kurie įkyrūs mažmožiai, be kurių galima būtų, rodos, visai gerai apseiti.

Žmonės turi visokių kalbos „silpnybių". Lengva jų įsigyti. Tik imk nekontroliuoti savo kalbos, tik nesvarstyk, ką ir kaip pasakei, žiūrėk, ir „prikibs" koks nors „priežodis", kurį imsi vartoti pradžioje dar pusiau sąmoningai, o vėliau beveik nesąmoningai, nė pats to nepastebėdamas. Taip yra visur, kaime ir mieste. Kaimiečiai, būdami pastabūs žmonės, tuojau kokio nors žodelio mėgėjui prisega pravardę, kuri paprastai taip prigyja, kad lieka vaikų vaikams, beveik tikrąja pavarde virsta. Miestiečiai, čia lyg ne tiek jautrūs. Jiems, didesnio judėjimo centre gyvenantiems, kur pilna visokių laikraščių, naujienų, problemų, kalbos dalykas, rodosi, kartais toks mažmožis, į kurį nereikia nė dėmesio kreipti: pasakei—pasakyta, ir gerai. Ir kartais gal kiek keista. Atsiranda žmonių, kurie, tiesą sakant, neprašyti ima pirštis į mokytojus, kaip vilkai į kūmystes. Tie žmonės savo pageigavimais, daugiau ar mažiau vykusiomis pastabomis, straipsniais kitus ima net erzinti. Girdi, ligi šiol „taip" buvę gerai, o dabar staiga jau „kitaip" reikią. Dėl to atsitinka kartais „pažangiesiems" su „konservatistais" net susipešti. Bet tiek to. Šį kartą rūpi čia kas kita panagrinėti. Nepaslaptis, kad savo susirinkimuose dažnai girdime pavyzdžiui šitaip kalbant:

„Kadangi *vadinasi* čia jau kiti *vadinasi* šituo reikalu kalbėjo, tai *vadinasi* manau, kad ir aš *vadinasi* galiu šiuo reikalu *vadinasi* šį tą pasakyti *vadinasi*. Taigi *vadinasi* reikia atsiminti, kad *vadinasi* čia nėra jokio reikalo būti pesimistams *vadinasi*. Vistiek *vadinasi* gyvenimas eina *vadinasi* savo keliais *vadinasi* ir kas turi įvykti *vadinasi*, tai *vadinasi* vistiek įvyks ir t. t."

Čia kalbėtojas trūkstamųjų žodžių spragas stengiasi užkišti žodžiu *vadinasi* ir ilgainiui taip tą nekaltą ir gerą bei savo vietoje labai reikalingą žodelį „išnaudoja", kad klausantiems kartais kyla visai pamatuotas juokas. Čia kaip tų vaikų žaidime, kur prie kiekvieno žodžio skiemens pridedamas dar tam tikras beprasmis žodelytis. Kada kalbėtojas įsismaginęs ima skubėti ir kai kalbos padargai jau nebegali kaip reikiant visų garsų ištarti, iš *vadinasi* visai teisingu keliu atsiranda *vanasi*, o paskui ir *vans*. Tie *vadinasi, vanasi* ir *vans* taip kartais esti greit beriami, kad skaitydamas jų kiekvienoje kalboje galėtum suskaityti dešimtis ir šimtus. Rodos, pakaktų truputį „pažvelgti į save", perdaug neskubėti, ir kalba būtų visai kitokia.

Kiti kalbėtojai niekaip neapseina be nuolatinio, perdaug jau dažno žodžio *sako*. Jei ims ką pasakoti, tai tą vieną žodį *sako* kartoja be galo, be krašto. Kas lietuviškai nesupranta ir girdi tokią kalbą, tam tikriausiai gali atrodyti, kad mažių mažiausia pusė lietuvių kalbos žodžių — tai tas nuolat girdimas *sako, sako, sako*... Dėl to nesistebėkime kartais savo adresu išgirdę priekaištą iš Vilniaus paprastesnio, nekultūringo praeivio, kuris mūsų kalbai vieną teturi apibrėžimą: „sakė—pasakė". Imkim pavyzdį: „Važiuodamas atostogų, *sako*, amatininkas Radziulis prisikrovė *sako* pilną maišą knygų ir *sako* nusivežė autobusu namo. Bet *sako* Rodunėj buvo iškratytas ir *sako* visas knygas iš jo atėmė, o dabar *sako* dar maža to, sako tardyti ėmė. Klausinėja *sako* iš kur tas knygas ėmei *sako*, pasakyk *sako* ir t. t." Mes turime kitą, visai gražią tokių pasakojimų priemonę. Štai: „Važiuodamas atostogų amatininkas Radziulis prisikrovęs pilną maišą knygų ir nusivežęs autobusu namo. Bet Rodunėje buvęs iškratytas, o visos knygos iš jo buvusios atimtos. Maža to, dabar tą žmogų dar tardyti ėmę, klausinėją, iš kur tas knygas ėmęs, o knygos esą Vilniaus mieste spausdintos ir pirktos".

Čia neteigiu, kad galime apseiti be žodžio *sako*. Jis reikalingas, vartotinas. Bet geriau, maloniau, kai kas sklandžiau mėgina pasakoti, perdaug nevartodamos to *sako*.

Kas nežino, kad riebalas gyvenime reikalingas ir geras daiktas. Tačiau ir toks būdamas, jis vis dėlto esti negardus, kada jo perdaug.

Žodžio *vadinasi* bičiulis mūsų kalboje dažnai esti kitas žodis — *reiškia*, dažnai vartojamas visai ne ta prasme, kurią jis iš tikrųjų reiškia, pavyzdžiui: „Jis *reiškia* sako, kad iš to darbo naudos nebus. *Reiškia* man nereikia nė rūpintis. Tik įsivaizduok, aš jam *reiškia* kalną pyliau, o jis man *reiškia* duobę kasa". *Reiškia šitaip gyventi negalima*".

Čia *reiškia* visai netinka. *Reiškia* turi kitą prasmę, pvz.: Adomas savo mintis labai aiškiai reiškia, toks jo reiškimas mums visiems patinka. Pabrauktasis sakinys, kaip išvada iš visos eilės tvirtinimų, kaip tik galėtų čia pasinaudoti kitu anksčiau minėtu žodžiu *vadinasi*. Čia tas žodis labai gerai tiktų.

Baigiant norisi pažymėti, kad ir geriausių žodžių kaišiojimas ten, kur jų nereikia, tų žodžių perdidelis „išnaudojimas" pačiai kalbai yra nesveikas dalykas, o kalbėtojui—negarbė. Norėdami savo kalbą ir save gerbti, būtinai turėtume vienas kitą kontroliuoti, kad kartais neįsikibtume į kokį žodį ir be reikalo nepradėtume jo visur vartoti. Kas gi iš mūsų nenori pats sklandžiai kalbėti ir kitus sklandžiai kalbant girdėti, bent jau be nuolatinių *vadinasi, sako, reiškia?*

V. Martinkėnas.

Ką sako apie savo kūrybą ir lietuvių literatūrą šimečiai laureatai

(*Ištraukos iš pačių rašytojų kalbos*).

Paprastam eiliniam piliečiui įdomu, ką apie savo kūrybą ir iš viso apie lietuvių literatūrą sako patys laureatai. Todėl paklausykime jų gyvo žodžio, iš širdies pasakyto.

Kazys Boruta, *gavęs Ukmergės visuomenės premiją už „Medinių stebuklų" romaną:*

1. Koks geriausias veikalas, — autoriui sunku atsakyti nes visada jam atrodo, kad tas, kurį jis dar galvoja parašyti.

2. Kūryba man ilgai trunka, nes daugelis gyvenimiškų reikalų dažnai ne tik sutrukdo, bet ir visai nutraukia. O aš, kol visiškai nesusigyvenęs su aprašomuoju dalyku, negaliu pradėti rašyti. Bet jau pradėjus rašyti, (žinoma, jei bent kiek pakenčiamų tam sąlygų susidaro), tai tas pats, kaip fabriką paleidus į darbą. Čia ir medžiagos begales reikia suvartoti ir darbo įdėti, o svarbiausia — visą tą fabriką kūrenti širdimi.

3. Kultūros kūrybos sąlygos, apskritai, Lietuvoje yra labai sunkios. Ir ne vien todėl, kad esama daug stabdžių ir kliūčių, bet, svarbiausia, todėl, kad visoje aplinkumoje trūksta kūrybinio entuziazmo, o jeigu kartais jis prasiveržia, pas mus stengiamasi jis visokiomis priemonėmis nuslopinti. Tat daugiausia kenkia mūsų kultūros pažangai, ir su tuo reikia kovoti,—palaikyti ir remti visokią kūrybinę iniciatyvą.

4. Dailioji literatūra Lietuvoje nemažą šuolį padarė, nors dar toli gražu ligi to, kad ji galėtų normaliose sąlygose dirbti ir savo vaidmenį gyvenime atlikti. Ir premijomis čia vargu ar ką padėsi, greičiau pakenksi. Reikia, kad visas kultūrinis gyvenimas pagyvėtų. Toks mano trumpas atsakymas.

Petras Cvirka, *Sakalo 2.000 litų premijos laimėtojas—už novelių rinkinį „Kasdieninės istorijos":*

— Geriausiais savo darbais laikyčiau „Žemę Maitintoją" ir paskutines savo „Kasdienes istorijas". „Žemėj Maitintojoj" aktualesnė, aštresnė ir, galimas daiktas, istoriškesnė tematika, tačiau „Kasd. istorijos" nors ir pilkesnės, niūresnės, vis dėlto atžymi mano kūryboj naują pakopą. Jeigu kas nuoširdžiai perskaitys šią mano paskutinę knygą ir palygins ją su ankstyvesnėmis, galimas daiktas, pastebės tam tikrą frazės išbaigimą, glaudesnę novelės kompoziciją ir tikslesnę jos architektūrą. Tiesa, nė vienu savo literatūriniu darbu iki šiol nesu visiškai patenkintas ir vis dar jaučiuosi besimokąs literatūros amato abecėlę.

Galvoju apie naują socialinį romaną, kurį, galima manyti, dabar lanksčiau ir geriau parašyčiau, negu „Žemę Maitintoją". Bet kol ši tema nepribrendusi, nesusikristalizavusi, priešingai ankstyvesniam savo darbo metodui, nemanau skubėti ir save tempti už ausų.

Beje, seniai svajoju ‚parašyti keletą fantastiškų pasakų jaunuomenei. Paskutiniu metu išėjęs mano pasakų rinkinėlis „Kupriukas muzikantas" parašytas mūsų liaudies pasakų motyvais, o taip pat naudojantis kai kuriais japonų, persų liaudies pasakų siužetiniais varijantais, buvo šios rūšies bandymas. Tačiau, man rodos, ne visai vykęs bandymas. Šis žanras, teikiąs tiek daug galimybių rašytojo fantazijai, aštriai satyrai, mane seniai viloja. Geriau susipažinęs su Basanavičiaus ir kitais mūsų liaudies pasakų lobynais, dar kartą pabandysiu ką nors parašyti „vyrams ir pipirams".

Prof. Vincas Krėvė, *gavęs Spaudos Fondo 2000 litų premiją už „Skirgailą":*

— Kokį aš savo veikalą ar rinkinį laikau geriausiu? Pačiam apie tai lyg ir nepatogu kalbėti,—sako prof. Krėvė, — nes tai kritikų bei recenzentų darbas, be to, ir aš pats dabar kitaip manau apie savo pirmuosius kūrinius. Tačiau į klausimą reikia kaip nors atsakyti.

Man atrodo, kad iš mano dramų formos atžvilgiu labiausiai būtų pavykusi „Mindaugo mirtis". „Skirgailą" pirma parašiau rusiškai vienam rusų almanachui, paskui perdirbau lietuviškai, o šiemet naujai išleistasis „Skirgaila" yra lyg ir trečios redakcijos ir žymiai pataisytas. „Šarūną", kurio naują laidą dabar leidžiu, nelaikau drama vaidinimui ir jį rašiau visai kitu tikslu, norėdamas atvaizduoti senovės lietuvių gyvenimą, kokį įsivaizdavau iš padavimų ir rašytų kronikų. Dabar „Šarūną" leidžiu atskiromis dalimis, kurių bus keturios. Nesu greitas rašytojas ir kiekvieną dalykėlį perrašau mažiausia tris ar keturis kartus.

Jonas Marcinkevičius, *šiemet gavęs KVC 2.000 litų premiją už „Kražių skerdynių" romaną:*

— Ką jūs iš viso manote apie rašytojų kūrybą, ypač jaunesniųjų?

— Kol mes dar visi gyvi, sunku, o kai kada net ir povojinga apie tai plačiau kalbėti. Mano manymu, jaunoji lietuvių literatūra, nors ir daug yra laimėjusi, bet savo esmėje neprašoko kai kurių senųjų, ypač Krėvės, Vienuolio novelių, Žemaitės „Marčios" ir kt. Jaunojoj lietuvių literatūroj sukurta daug gražių gamtos vaizdelių, šviesių peisažėlių, bet personažų—tik vienas kitas, ir tai beveik visi jie serga angliška liga. Vienas jų pagyvens ilgiau, kitas trumpiau, bet retas kuris sulauks normalaus amžiaus. Man regis, kad literatūra, per tą trumpą 20 metų laikotarpį sukurta, tai buvo mėginimas sėti į dvasinius dirvonus ir šį, ir tą, bet ne viskas prigijo, ne viskas davė vaisių. Džiugu bet gi, kad jaunieji nesistengia tautai meluoti.

— Apie lietuvių rašytojų darbo sąlygas yra begalės prišnekėta ir spaudoje, ir kavinėse, ir traukiniuose, ir kur tik nori, tačiau konkrečiai toje srityje labai maža tepadaryta. Premijų dalinimas šiek tiek pagyvina literatūros gyvenimą, vienam kitam rašytojui jos apmoka už tris keturis mėn. nemokėtą butą ir krautuvę, tačiau šito labai maža. Nei Švietimo Ministerijos 5000, iš kurių dar padaro išskaitų, nei leidėjų parama po 2000 litų literato būklės kiek reikiant nepagerins. Žinoma, ir tai maloniau, negu nieko. Visai atvirai kalbant, yra juk ir rašytojų tarpe vadinamųjų zirzeklių, „kankinių", kurie turėdami aukštas vietas ir gražias pajamas mušasi į krūtinę iš bado mirštą, bet šitokių tėra vienas kitas. Daugumas gi jaunųjų rašytojų yra beteisiai piliečiai, iš kurių kiekvienas drįsta visko reikalauti, o nieko neduoti. Dažnai ir graudu, ir pikta darosi. Pradėjus kurti ir tuo kūriniu gyventi, tau pasibeldžia į duris realiojo gyvenimo atstovas ir dėl keliolikos litų pradeda kankinti dvi, tris savaites. Šitaip iš mūsų kiekvienam atsitinka beveik kasdien, kas mėnesį. Jie, kaip parazitai, nuėda kūrybos vaisių. Mūsų tauta nedidelė, valstybė neturi milijardinių pajamų. Nepažįstu tokio jaunųjų rašytojo, kuris šito nesuprastų ir, norėdamas pasinaudoti savo šiokiais tokiais literatūroj laimėjimais, reikalautų sau po du tūkstančius litų mėnesiui.

Pranas Mašiotas, *gavęs Raudonojo Kryžiaus vaikų literatūros premiją:*

— Aš rašytojas nesu iš pašaukimo. Rašyti ėmiausi dėl to, kad reikėjo, kad susidėjusios aplinkybės vertė. Tas rašymas įėjo į mano gyvenimo programą. Atgavus spaudą, stigo ir raštų, ir rašančių. Ypač neturėjo ko skaityti vaikai. Man rūpėjo, kad būtų turinys — auklėjąs ir su kraštu, su jo praeitimi kiek galima supažindinąs. Ypač didesniesiems stengiausi parašyti apie mūsų kraštą. Taip ir kilo „Pajūriais ir pamariais" ir II d. „Pažadėta ir tesėta". „Ir aš mažas buvau" gali tikti mažesniesiems, o didesniesiems — „Kai knygas draudė". Norėjosi nušviesti anų laikų vaizdą. Čia kilo apysakėlė „Pašešupių knygnešiai".

Kaip rašiau? Padariau taip, kaip su vadovėliais: reikėjo — tad, ką galėjau, tą ir dariau. Nemėgstu prasimanymų, visokių raganų, baidyklių. Mano galva, ir be to gamtoje, gyvenime yra pakankamai dėkingų siužetų. Reikia vengti visokių išgalvotų dalykų, žiaurumų. Taigi — arčiau prie realybės.

Aš nesu rašytojas iš prigimimo, bet tariausi, reikalo prispirtas, tuščią vietą užpildęs. Šiandien rašyti vaikams lengva, bet ką vaikai turėjo 1904 metais ir anksčiau?

Antanas Miškinis, *gavęs Spindulio premiją už Sakalo išleistą lyrikos rinkinį.*

— Kaip aš rašau? Daug taisau. Tik ilgesnius dalykus išsyk „dedu ant popieriaus". Niekados nesistengiu „padaryti per jėgą". Kartais kuris eilėraštis nepatinka ir laukia metus, kol būna pataisyta atitinkama jo eilutė.

Visada stengiuosi, kad visi mano kūriniai būtų geri, nors, žinoma, pats suprantu, kad ne visi yra vienodos vertės. Ne visados pavyksta tai, ką norėjosi pasakyti dėl įvairių techninių, formalinių ir kt. tos rūšies kliūčių.

Kritika ir visuomenės dalis įsikando mano eiles, kur kalbu apie tėvynę, ir skelbia, kad jos nustelbė kitos rūšies eiles. Labai malonu, labai gera, bet aš nenusiteikęs vien tik ta kryptimi rašyti. Svarbiausia man atrodo—lietuvio žmogaus problema. Iškeltina ne tik tėvynė, bet ir lietuvis—kaip žmogus iš viso, o tuo pačiu ir lietuvis. Šia linkme ateity ir norėtųs daugiau padirbti. Matyti, kad šie klausimai ne mane vieną domina, ir čia jaučiuosi atspėjęs daugelio lietuvių troškimus ir nuomonę.

Paskutinis atsakymas: lietuvių dabartinei gyvajai literatūrai, ypačiai poezijai, trūksta temos. Atėjo laikas ją plėsti. Viskas.

Iš „XX Amžiaus"

1938 metų lietuvių literatūros laureatams premijų įteikimas Valstybės Teatre 1939 m. vasario 13 d. Kaune. Dešinėje kalba Lietuvos švietimo ministras prof. Tonkūnas.

Vasario 16-toji Vilniaus krašte

Praėjusiame „Aido" numeryje buvome įdėję pranešimus, kaip šiemet Varšuvoje ir Vilniaus krašte buvo minima Vasario 16-toji diena — Lietuvos nepriklausomybės sukaktuvių šventė. Dabar čia pateikiama daugiau žinių, kaip Vasario 16-toji buvo paminėta kitose Vilniaus krašto vietose.

Švenčionyse. Anksčiau, kol buvo lietuvių draugijos, Švenčionyse tautos šventės minėjimą ruošdavo „Ryto" dr-ja, šiemet tam reikalui buvo sudarytas komitetas iš šių asmenų: dek. kun. J. Dubiečio, dr. A. Rymo ir mokyt. M. Gudėno.

Vasario 16 d. tautos šventės minėjimas prasidėjo iškilmingomis pamaldomis. Mišias laikė vietos dek. kun. J. Dubietis. Nors kelias ir oras buvo netikęs, bet žmonių susirinko pilna bažnyčia. Tuojau po pamaldų, parapijos salėje buvo akademija. Nemaža žmonių dalis į salę negalėjo sutilpti, tad kai kam teko ant laiptų arba kieme stovėti. Akademiją atidarė dr. A. Rymas. Po to mokyt. M. Gudėnas skaitė paskaitą apie Lietuvos laimėjimus. Koncertinę dalį atliko solio artistai Vl. Pilipavičiūtė ir St. Audiejus. Deklamavo mokytojai: Anielė Ramanauskaitė, Jonė Verikaitė ir Jonas Vinciūnas. Skambino ir akomponijavo virtuozė E. Palevičiūtė. Parapijos lietuvių choras padainavo keletą dainų.

Švenčionėliuose Vasario 16-toji taip pat buvo tinkamai paminėta. Iš visos apylinkės susirinkę lietuviai 9 val. parapijos bažnyčioje išklausė pamaldų, kurias atlaikė vietos klebonas kun. Bazevičius. Po pamaldų bažnyčioje buvo sugiedota „Marija, Marija".

Pamaldoms pasibaigus, žmonės neišsiskirstė, bet susirinko į J. Svogžlio namus, kur buvo T. Jarmalienės paskaita apie Lietuvos nepriklausomybę ir dr. J. Basanavičių ir deklamacijos. Deklamavo V. Žygas, A. V. Rukšėnas ir mokinė Grybauskaitė.

Dieveniškėse (Ašmenos apskr.) taip pat šis tas įvyko. Ryte 10 valandą vietos bažnyčioje buvo iškilmingos pamaldos, kurias atlaikė klebonas kun. J. Januševičius. Pamaldų metu žmonės giedojo lietuviškas giesmes. Po mišių buvo giedama „Te Deum laudamus", „Dievas mūsų prieglauda ir stiprybė" ir himnas „Lietuva, tėvyne mūsų".

Pažymėtina, kad šiemet pamaldose lietuvių daugiau buvo, negu kitais metais. Be to, malonu dar pridurti, kad Dieveniškio valsčiaus lietuvių gyvenami sodžiai Vasario 16-tą paminėjo atskirai pas save paskaitomis, giesmėmis ir dainomis.

Rudnioje (Vilniaus-Trakų apskr.) 10 val. buvo atlaikytos pamaldos. Jose žmonės dalyvavo gausiai. Po pamaldų bažnyčioje buvo sugiedotas tautos himnas. Vakare Drūcminuose buvo surengtas paminėjimas. J. B. paskaitė pritaikintą paskaitą, o mergaitės pasakė eilių, padainavo dainų ir taip pat užbaigė tautos himnu.

Daugėliškyje (Švenčionių apsk.) Vasario 16 toji šiemet buvo švenčiama iškilmingai.

Ryto 9 valandą klebonas kun. J. Budra atlaikė pamaldas, o vakare valsčiaus salėje buvo tai dienai pritaikinta akademija, kuriai leidimą pasirūpino Katalikų Akcijos Mergaičių skyrius.

akademiją prigužėjo pilnutėlė valsčiaus salė, kaip reta kuomet. Gražiai liaudies audiniais papuoštoje scenoje tautiškų vėliavų draugystėje kabojo didingas Vytauto paveikslas, o vidury scenos, ant paaukštinimo, gėlėse ir tautinėse spalvose, Basanavičiaus portretas. Visa scena nušviesta buvo skaidriomis spalvomis.

Paskaita, dainos ir deklamacijos sukėlė susirinkusiųjų ūpą ir praskaidrino kasdieninių rūpesčių prislėgtą nuotaiką.

Įžangos ir pabaigos žodžius pasakė vietos klebonas kun. P. Budra, paskaitą skaitė mokyt. K. Ramanauskas, dainų padainavo vietos vargonininko Jankausko vedamas bažnytinis choras, eiles deklemavo P. Makarevičius.

Džiugu, kad į pamaldas ir akademiją lietuvės motutės buvo atsivedusios ir savo mažyčius.

Kamorūnuose (Vilniaus-Trakų apskr.) Vasario 16-tąją dieną senesnieji ir jaunimas buvo susirinkę į vieną namą, kurio vidus buvo išpuoštos lietuvių tautinėmis vėliavėlėmis ir Vyčio ženklu. Paminėjimą pradėjo Br. Gečys. Po to buvo skaitytos 5 paskaitėlės, kurias skaitė jaunimas ir suaugusieji. J. Miklušis skaitė „Kam mes čia susirinkom", E. Staniulytė — „Lietuva senovėje ir dabar". A. Šimukonis — „Atgimusi Lietuva". J. Turonis — „Vasario 16-tąją minint" ir Br. Gečys — „Mūsų uždaviniai". Protarpiais K. Vėlyvis ir J. Turonis deklamavo tai dienai pritaikintas eiles. Pabaigoje padainuota lietuviškų dainų, minutės tyla pagerbti žuvę tautos didvyriai ir sugiedotas tautos himnas.

Puotiškėje (Švenčionių apskr.) Tautos šventei paminėti buvo surengta arbatėlė. Prie bendro stalo P. Skyrelis nupasakojo tos šventės minėjimo reikšmę ir svarbumą lietuvių gyvenime. Paskui kalbėjo mokyt. V. Valiukevičius, kuris nupasakojo kaip ir kokiu būdu Lietuva atgavo savo nepriklausomybę. Po to jaunimas padainavo tautinių patriotinių dainų. Paminėjimas užbaigtas tautos himnu.

Voriškėse (Vilniaus-Trakų apskr.) buvo surengta akademija. Jos metu buvo dvi paskaitos, kurias skaitė buv. skaityklos vedėjas St. Šėmelis ir J. Keršys. Po to buvo deklamacijos. Pabaigta tautos himnu.

Akademijoje dalyvavo atvykęs Pabaronių, Papiškių ir Šarkiškių jaunimas.

Seinuose (Suvalkų apskr.) taip pat buvo rengiama akademija. Jos programoje buvo numatyta dvi paskaitos ir deklamacijos. Bet akademija neįvyko. Vasario 16 dieną gautas apskrities starosto pranešimas, kad paminėjimui leidimas neduodamas.

Negavus viešam paminėjimui leidimo visas dėmesys buvo sukauptas į pamaldas, kurias laikė kun. kanauninkas Dvaranauskas.

Vakare pas Z. Čepulytę buvo surengta šeimyninio pobūdžio arbatėlė, kurioje dalyvavo vietos ir apylinkės lietuvai inteligentai. Arbatėlės metu buvo pasakyta tai dienai pritaikintų kalbų, padainuota liaudies dainų ir sugiedota tautos himnas.

Punske (Suvalkų apskr). taip pat negautas leidimas. Todėl ir čia žmonės gausiai galėjo dalyvauti tik pamaldose, kurias atlaikė klebonas kun. Žievys.

Vekseliai, likvidatoriai ir komisijos pranešimas

(Perdidelis uolumas ar nesusipratimas?)

Naujuosius mūsų draugijų šeimininkus pajuto ne tik miestas, bet ir kaimas. Savo veiklumu ypačiai pasireiškė Labdarybės Draugijos buvęs kuratorius, o dabar likvidatorius p. J Švedas, kuriam, panašiai kaip ir kitiems mūsų kuratoriams, parūpo pasisemti pinigo iš dar vieno lietuviško šaltinėlio. Sekdamas kai kuriuos savo kolegas, jis sugalvojo paleisti apyvarton Labdarybės Draugijoje rastuosius vekselius, nors, rodos, pakankamai gauna lėšų bendrabučiams išlaikyti ir savo valdininkams sočiai apmokėti.

Šį naują likvidatoriaus veiklos punktą pradėjus vykdyti, ypač buvo išgąsdinti neturtingieji ūkininkai, prieš kelis metus gavę šiokią tokią paramą ir pasirašę neproporcingai didelius vekselius. Jiems J. Švedo reikalavimas—tikra ubagystė. Dabar kaime sunku auksiną uždirbti, o čia reikalaujama šimtų, tiek, kiek kartais visas ūkis nevertas. Tad suprantamas visų suinteresuotų žmonių nerimas.

Nederliaus metais už gautąją paramą vieni pasirašė tokius vekselius, kokių miestelio pašto įstaigoje tuo metu galima buvo rasti, kiti pasirašė vieną vekselį keliese. Nemaža buvo nuotykių, kad žmogus, gavęs kelis pūdus bulvių, davė kelių šimtų auksinų vertės vekselį in blanco. Pasitikėjo savo žmonėmis, jautė, kad jo nesutryps ir neaplups. Bet kada atėjo kiti laikai ir ėmė tvarkyti lietuvių reikalus kiti žmonės, iškilo su tais nelaimingais vekseliais daug nemalonumų, juo labiau, kad daug kur reikalaujama daugiau mokėti nei buvo duota. Pagal vekselių dėsnius bendrojo vekselio pirmasis parašas atsako už visus, taigi reikalaujama visos sumos iš pirmojo pasirašiusio ūkininko. In blanco pasirašytas vekselis, sakysim, trijų šimtų auksinų vertės. Bet pasirašęs ūkininkas gavo tiktai 50 auksinų vertės pašalpą. Dabar iš jo reikalaujama visų trijų šimtų. Aišku, neteisinga, skaudu ir pikta. Juo skaudžiau ir pikčiau, kad visą šitą akciją pradėjo žmogus, kuris neturi tikslių žinių apie šelpimo nuo nederliaus akciją ir nežino, koks buvo pačių aukotojų nusistatymas, juo skaudžiau ir pikčiau, kad, kaip atrodo, ta visa akcija lyg norima pakirsti mūsų kaimo žmogaus pasitikėjimas Vilniaus lietuviu inteligentu. Už ta sumanymą vekselių akcijos autoriai gali gauti savo šefų pagyrimą: bus gauta pinigų — tai viena; bus, gal būt, sulikviduotų ūkių, kurių šeimininkai gaus ubago lazdą — tai antra; kils žmonių tarpe pasipiktinimas lietuvių veikėjais — tai trečia; ir ta proga kai kam malonės prašymą išklausius, vekselių baubą atstūmus, galima bus parodyti savo neparpastą gerumą — tai ketvirta.

Mūsų laikraščio kronikoje buvo neseniai rašyta, kad likvidatoriaus J. Švedo pranešimu mūsų ūkininkams būsią galima vekselių dovanojimo prašyti pas patį poną vaivadą, kurs ligi tam tikros dienos reikiamai pagrįstus prašymus galėsiąs patenkinti. Žodžiu, visa akcija pradėta, ir visa verda, kaip remunių puodė. Tik neaišku dar, ar bus išklausyti, pavyzdžiui, buvusiųjų Šv. Kazimiero Draugijos narių, pasinaudojusių pašalpa, prašymai, kurie paprastai visur atidedami paskutinėn vieton. Visa šitoji Labdarybės Draugijos likvidatoriaus vekselinė akcija ar, geriau sakant, jos pradžia, ligi šiol niekieno netrukdoma ėjo savo keliu ir kėlė, o gal ir tebekelia mūsų kaimo brolių tarpe suprantamą nerimą. Tačiau visa tai turi kitaip virsti. „Aidui" savo 21(103) numeryje išspausdinus buvusios šelpimo nuo nederliaus komisijos pranešimą, kuriame *aiškiai pasakyta, kad Labdarybės Draugijos komisija*, Lietuvos Valstybės aukų rinkimo Komitetui pranešus, kad išdalytoji pašalpa būtų visiškai dovanota, *sutiko su aukotojų valia ir vekselius padėjo į archyvą, kitaip sakant, atsisakė kada nors iš tų vekselių davėjų reikalauti, kad grąžintų pašalpą. Nuo šitokio pareiškimo dienos pašalpa buvo virtusi auka ir, niekas neturėjo teisės tos aukos atimti, nemėgino imti ir niekuomet būtų neėmęs. Aukotojų valia yra privaloma ir likvidatoriui*, kuris vekselių akciją pradėjo pats savo iniciatyva, turėdamas, gal būt, tam tikrų tikslų, kurių mes čia visų ir žinoti negalime.

Tačiau panagrinėkime, kaip dabar atrodytų likvidatorius p. J. Švedas, nenutraukdamas ir toliau savo pradėtosios akcijos bei nesiskaitydamas su aukotojų valia?

Įsivaizduokime kokį nors geros širdies pasiturintį žmogų, kurs, gailėdamas nelaimės ištikto vargšo, aukoja jam savo sunkiai uždirbtąjį skatiką. Tai labdaringas darbas, kurį toleruoja ir remia Dievo bei žmonių įsakymai, kurį palaiko visi, kas turi šiokį tokį savo sieloje žmoniškumo jausmą ir nori būti vadinamas doru žmogumi. Bet praeina kuris laikas, atsiranda žmogus, kuris, paveržęs svetimą turtą, iš raštų sužino, kad kažikoks geraširdis sušelpė pavargėlius nederliaus metais. Ir sumano pašalpą, ilgainiui dovana virtusią, atimti. Ar tai bus teisėtas darbas? Tegul šiandie ne visur norima skaitytis su nuosavybės teise, tegul yra tautų ir valstybių, kur net viešai paneigiama nuosavybė, bet, rodos, ligi šiol dar nėra buvę žmonių tarpe papročio nesiskaityti su kito žmogaus auka, duota ir dovanota pavargėliui, neturtingam žmogui. Jei tą pašalpą ar auką imtų savintis pasiturįs žmogus, kuriam nieko netrūksta, kuris daug daugiau ir šiandie turi nei vargšas, net ir derliaus metais duonos stingąs, tai tokio darbo nepateisintų joks teismas. Netenka abejoti, kad lietuvių visuomenė, skaudžiai pergyvendama Draugijų atėmimo faktą, kuratorių ir likvidatorių šeimininkavimą (pavyzdžiui, neseniai buvo parduotas Mikalojaus bendrabutis ir jokio kito nejudomojo turto to vieton nenupirkta), pašalpų atėmimo akcijos jokiu būdu nepakęs ir visomis turimomis priemonėmis protestuos. Eis į teismą ir visur ten, kur reikės eiti, kad būtų laimėta jau kartą paaukotoji auka. Visiems būtų, žinoma, šimtą kartų geriau gražiuoju šį reikalą baigti. To reikalauja ir šių dienų lietuvių - lenkų santykiai. Manome, kad likvidatorius p. J. Švedas tai gerai supranta ir įvertina ir liausis su vekseliais.

Akivara.

KORESPONDENCIJOS

Švenčionių apskr.

Ignalina. Nors Ignalina ir mažas miestelis, bet kai kas dabar jį nori padaryti kultūros „židiniu" visai apylinkei. Yra jau čia liaudies namas, kelios organizacijos, statosi bažnyčia. Per metus suruošiama pora kokių nors suvažiavimų, iškilmių, kursų. Vasarai parsikviečiama iš gilumos Lenkijos vasarotojų ir skautų būriai.

Šiemet Vasario 13—14 dienomis Ignalinoj buvo kursai apylinkės „Kółek rolniczych" esantiems ir numatytiems vadovams ir pavyzdingiems ūkininkams. Nors buvo kviesti dviejų valsčių—Kaltinėnų ir Daugėliškio ūkininkai, bet į kursus pirma dieną, atsilankė 38 ūkininkai, o jau antrą tik 20.

Kursus vedė vietos agronomas M. Wojtan, apskrities agronomas Visnievski ir iš Vilniaus p. Smolenka. Per kursus ypatingai ragino steigti sodžiuose „kółka rolnicze", kurie taip pat įsteigs skaityklas, įsigys radijo priimtuvus ir knygų. Bet viliau paaiškėjo, kad tas skaityklas užlaikyti ir radijus įsigyti reikės savais pinigais.

„Gerbiamieji prelegentai, pagerinkit jūs pirma mūsų gerbuvį, užtikrinkit ūkio gaminiams pakenčiamas kainas, leiskit ūkininkams lengviau ekonomiškai kvėpterėti, tada pas mus atsiras ir radijai ir skaityklos",—kalbėjo ūkininkai.

Apskritai, ūkininkai, kai pradėjo skųstis ponais agronomais, tai šie neturėjo ką ir sakyti, tik prikišo ūkininkams kultūros stoką ir reikalą šviestis steigiant „kółka rolnicze".

Tuo kursai ir baigėsi.

Kursantas.

Viln.-Trakų apskr.

Dzegciorlai. Valkininko valsč. *Neatsilieka.* Sodžius nedidelis. Gyvena tik per 20 ūkininkų. Jaunimas nors ir negausus, bet yra susipratęs ir vieningai dirba tautinį darbą. Tuo jis gali būti pavyzdžiu aplinkiniams sodžiams. Dzegcioriečiai, kaip jau buvo nekartą „Aide" rašyta, palaiko gerus, kaimyninius santykius su kukiškiečiais, kurie yra neblogi sportininkai. Ateinantį pavasarį abiejų kaimų jaunimas, jeigu bus tik gautas leidimas, žada vykti sportiniais reikalais Lietuvos valstybėn.

Tik nekaip tas atrodo, kad čia yra vienas gyventojas (V. Š.) kuris pradėjo eiti slidžiais keliais. Jis kai kada kai kam ir pakenkia. Bet ir jis gal kada susipras blogai darąs.

Papartis

Kiekvieno korespondento pareiga — kuo greičiausiai pranešti laikraščiui žinias.

KRONIKA

Negauta leidimo pirkti nekilnojamąjį turtą

Vilniaus lietuvė gyventoja Konstancija Juknevičienė buvo įteikusi Vilniaus vaivadai prašymą, kad jai leistų Vilniuje nusipirkti namą. Teko sužinoti, kad šiomis dienomis Konstancija Juknevičienė gavo Vilniaus vaivadijos įstaigos pranešimą, kad jos prašymas yra išspręstas neigiamai.

Svečiai iš Kauno

Porai dienų į Vilnių buvo atvažiavę iš Kauno advokatas Raulynaitis su žmona, dir. Banaitis, dirig. Dvarionas ir „Vilnijos" korporacijos valdybos narys stud. Dulskytė.

Moksleivių sportininkų vakaras

Vasario 21 dieną Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos Dariaus ir Girėno sporto kuopa paminėjo savo veikimo 5-rių metų veikimo sukaktuves. Tam surengė savybinį vakarą. Įžangos žodį pasakė gimnazijos fizinio lavinimo mokytojas Pr. Žižmaras. Toliau buvo mokinio J. Budzeikos paskaita, „Dariaus ir Girėno sporto kuopos penkmetis" ir mok. B. Ankėnaitės deklamacija. Antroje vakarėlio dalyje buvo sportininkų ritminė mergaičių gimnastika, sportinių varžybų pavyzdžiai, mokinių Čelnų dainavimas ir smuikavimas. Užbaigta mokytojos J. Kazlauskaitės paruoštų tautinių šokių inscenizacija.

Romuviečių susirinkimas

Vasario 26 d. (sekmadienį) bus Vilniaus Lietuvių Inteligentų „Romuvos" Klūbo narių eilinis susirinkimas. Įvyks savo buveinėje. Susirinkimo pradžia lygiai 16 valandą. *Valdyba.*

Prasidės didesnis palinijo judėjimas

Dabar, žiemos metu, prie lietuvių-lenkų administracinės linijos yra beveik visai sulaikytas žmonių judėjimas. Bet taip bus neilgai. Lenkų lakraščiai praneša, kad palinijo judėjimas būsiąs atidarytas kito mėnesio viduryje.

Studenčių pramogėlė

Užgavėnių proga vasario 21 dieną Vilniaus Lietuvių Studentų Sąjungos mergaičių sekcija surengė Sąjungos buto salėje jaukią pramogėlę. Jos dalyviai, pavaišinti juodąja kava, linksminosi iki vidunakčio.

„Kultūros" mokyklos vakarėlis

Vasario 21 d. „Kultūros" D-jos pradžios mokykla surengė vakarėlį. Jos mokiniai vaidino du scenos vaizdelius: „Paparčio žiedą" ir „Tau, Tėvyne". Pabaigoje vaikai parodė tautinių žaidimų.

Vilniaus Mokyklų Kuratorijos sprendimu, ši vienintelė Vilniuje privatinė lietuvių pradžios mokykla galės veikti tik iki šių mokslo metų pabaigos — po to bus uždaryta. Ryšium su tuo šiomis dienomis „Kultūros" mokyklos pirmųjų skyrių mokiniai perkeliami į Vilniaus valdinę pradžios mokyklą, kurioje mokslo dalis dėstoma yra lietuvių kalba.

Ištremti ukrainų studentai

Prieš keletą dienų administracinė valdžia nusprendė ištremti iš Vilniaus ir kartu iš viso vadinamojo pasienio ruožo du Vilniaus universiteto ukrainus studentus: Huculaką ir Haculaką. Dabar tenka sužinoti, kad tas sprendimas jau yra įvykdytas. Tremiamieji iš Vilniaus išvažiavo vasario 21 dieną.

Dar vienas projektas

Vilniuje lenkų inžinierių tarpe kilo sumanymas Parubanką ir Naująją Vileiką sujungti geležinkelio linija. Išvedus geležinkelį, esą Vilniaus geležinkelio stotis mažiau turėtų darbo, netaip būtų užkimšta prekiniais vagonais, kai kurie traukiniai pro Vileiką į Gardiną, Varšuvą ir kitur galėtų eiti neužsukdami į Vilnių, nauja linija turėtų nemažos strateginės reikšmės ir tt.

Šis sumanymas Vilniuje plačiai aptartas ir paruoštas jo atitinkamas projektas, kuris nusiųstas centro įstaigoms Varšuvoje. Lenkų laikraščiai pastebi, kad šis projektas greičiausia projektu ir pasiliksiąs, nes Varšuvos įstaigos jį sutikusios šaltai.

„Romuvos" Klūbo valdybos vicepirmininkę kol. MARĘ BUDREVIČIŪTĘ ir buv. valdybos sekretorių kol. AUGUSTINĄ BUROKĄ, jų sutuoktuvių progo, nuoširdžiai sveikina ir linki jų gyvenime kuo daugiausia saulėtų dienų

„ROMUVOS" KLŪBAS.

Joanai Šarkaitei ir Vilniaus Lietuvių Amatininkų D-jos valdybos narui Antanui Vaišniui sukūrusiems lietuviškąją šeimą, sveikiname ir linkime visokeriopos laimės.

V. L. AMAT. DRAUGIJOS VALDYBA.

Naujai išleisti jubiliejiniai Lietuvos pašto ženklai. Viename dabartinis prezidentas A. Smetona, antrame — J. Basanavičius 1918 m. II—16 d. skaito Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktą.

KARAS ISPANIJOJE

Visuose frontuose tyla. Veikia tik diplomatai, kurie stengiasi užbaigti karą. Prancūzija ypač veikli: ji norėtų užmegsti santykius su nacionalistais ir podraug apginti vyriausybininkų vadus. Gen. Franko, pasirodo, esąs nenuolaidus ir derybos su prancūzais eina ne visai sklandžiai.

Iš Rymo pranešama, kad gen. Franko ruošia paskutinį puolimą. Jis bene buria 350 tūkstančių kariuomenę su 1.000 patrankų ir ruošiasi pulti dvejose vietose: centre ir rytuose.

Valdžios organai iš Madrido išsikelia į saugesnes vietas. Madride dar yra likusi vidaus reikalų ministerija. Vyriausybininkai, matyt, laukia, kad nacionalistai pulsią pirmučiausia Madridą.

Lenkija pripažino gen. Franko vyriausybę

Iki šiol Ispanijos sukilėlių vado generolo Franko vyriausybę pripažino tik kai kurios valstybės. Kol kas jo vyriausybės dar nepripažino Prancūzija ir Anglija, nors apie tai paskutiniu metu šiuo klausimu spaudoje vis daugiau rašoma. Netgi numatytas laikas, kada šios didžvalstybės pripažins gen. Franko vyriausybę.

Prieš keletą dienų spaudoje buvo oficialiai pranešta, kad Ispanijos sukilėlių vado generolo Franko vyriausybę, be kitų valstybių, pripažino de jure ir Lenkija.

Politinės informacijos agentūra, pranešdama šią žinią, pažymėjo, kad Lenkijos vyriausybė, laikydamasi neutralumo, laukė kol galutinai paaiškės Ispanijos likimas. Kadangi šiuo metu žymi Ispanijos dalis yra jau sukilėlių užimta ir naminio karo pabaiga yra netolima, tai Lenkijos vyriausybė ir ryžosi pripažinti generolo Franko vyriausybę.

Iš Vokietijos žydai siunčiami į Lenkiją

Vilniaus dienraštis „Słowo" šio mėn. 21 dieną įsidėjo tokią žinią iš Berlyno:

„United Press" (Amerikos telegramų agentūra) praneša, kad paskutiniu metu šimtai moterų ir vaikų, kurie yra Lenkijos 16.000 žydų šeimų, išsiųstų iš Vokietijos pernai spalio mėn., nariai—gavo įsakymą išvažiuoti į Lenkiją. Turima čia galvoje asmens, kuriems atimta Lenkijos pilietybė. Šie asmens gali pereiti sieną tik tada, kai gaus Naujame Zbonšine (stotis prie Lenkijos—Vokietijos sienos) dirbančios lenkų-vokiečių komisijos leidimą.

Kitą savaitę dalis žydų, išsiųstų iš Vokietijos, gaus trumpam laikui leidimą sugrįžti į Vokietiją ir sutvarkyti savo turtą".

Sveikino Klaipėdos gubernatorių

Iš Lietuvos laikraščių matyti, kad vasario 16 dieną Lietuvos nepriklausomybės 21 metų sukaktuvės buvo minimos plačiai, iškilmingai. Lietuvių visuomenė gausiai dalyvavo pamaldose ir kitose minėjimo iškilmėse.

Tautos šventės proga Klaipėdos krašto gubernatorių—ministrą V. Gailių sveikino Direktorijos pirmininkas Bartulaitis ir Direktorijos nariai, Vokietijos, Sovietų Rusijos, Latvijos konsulai ir vietos įstaigų atstovai.

Atskiri paminėjimai buvo surengti Vytauto Didžiojo gimnazijoje ir Maisto salėje Smeltėje.

Įvairu-įdomu

Milijonierius, kuris dar nevažiavo automobiliu

Anglijoje gyvena nebe jaunas žmogus Joės. Jis vadinamas malūnininkų karaliumi. Jis dar šiandien tebesivažinėja trečioje klasėje ir automobiliu savo gyvenime nė karto dar nėra važiavęs. Jis pereitais metais Anglijos finansų ministerijai pasiuntė trumpą laiškelį, visai neskelbdamas nė savo pavardės. Laiškelyje būta šitokio turinio: „čia jūs rasite mažą pinigų perveidimą, kurį sunaudokite pagal savo nuožiūrą". Maža suma pasirodė besanti pustrečio milijono svarų.

Senis Joė, Josephas Rankas, dėl to yra toks nežinomas, kad jis savo amžiuje nėra davęs spaudai nė vieno pasikalbėjimo. 1854 metais jis gimė vieno neturtingo Yorkširės malūnininko šeimoje. Būdamas 21 metų amžiaus jis įsigijo nuosavą malūną. Tada jis išgirdo vidaus balsą, kad jis būtinai turįs supirkti javus. Visais būdais jis tada stengėsi supirkinėti javus. Ir tai jam padėjo. 29 metų amžiaus Joė pasidarė milijonierius. Po to jis pajuto palinkimą vykti į Afriką misijų, tačiau jis išgirdo kitą vidaus balsą, kad jo amatas yra malūnininkystė. Ir šį kartą jis pasiliko ištikimas savo pašaukimui. Po to jis įsvyko į Londoną, kur jis įsteigė javų biržą. Nuo to laiko jis savo turtus padidino dar du kartus.

Šiandien senis Joė tebegyvena dar 2 kambarių bute, vaikščioja pėsčias ir nesinaudoja automobiliu. Jis nepriėmė nė bajoro titulo. Joė nelanko nei teatrų nei koncertų. Jis namie nieko nepriima. Vis dėlto jį sensacingoji dovana jį iškėlė į dienos šviesą ir priskyrė jam seniausio milijonieriaus vardą.

Ar gali ištirpti ašigalių ledynai

Visiems žinoma, kad kadaise žemėje viešpatavo ledų gadynė. Nuo to laiko žemės ašigaliuose ligi šiol išliko didžiausi plotai ledynų. Pietų ašigalyje, pagal mokslininkų apskaičiavimus, yra per 13.760.000 ketvirtainių kilometrų ledynų plotas, o šiaurės ašigalyje—apie 3 milijonus. Gamtininkai pastebi, kad visame žemės rutulyje oras ima pamaži atšilti. Todėl jau gyldenamas ašigalių ledynų pastovumas. Temperatūros pakilimui daug įtakos turįs angliarūkštis, kurio ore daug atsiranda po ugnikalnių išsiveržimų. O paskutiniais metais tokių išsiveržimų pasitaiko gana dažnai. Taigi, kartu su oro atšilimu, turi tirpti ir ašigalių ledynai, tuo pačiu pakeldami visos žemės rutulio vandenynų lygį. Žinoma ir ledynų tirpimas vyksta labai pamaži. Jei jis vyktų staiga, tai kilęs potvynis vandenynuose sukeltų tokias bangas, kurios užlietų visą žemės rutulį.

Amerikos tyrinėtojas Humph reisas rašo, kad, jei visame žemės rutulyje temperatūra staiga pakiltų tik trimis laipsniais, tai mūsų žemę ištiktų neįsivaizduojama nelaimė. Tirpstančių ledynų vanduo taip papildytų vandenynus, kad Jungtinių Amerikos Valstybių rytinė dalis pasinertų vandenyje ir tik aukščiausių pastatų viršūnės bekyšotų iš vandens. Europoje beveik visa Anglija būtų užlieta, Olandijos neliktų nė ženklo. Viduržemio jūra susilietų su Rusijos Kaspijos jūra. Pusė Indijos ir Kinijos būtų užlieta potvynio. Daugybė didžiųjų salų atsirastų jūros dugne. O visa Lietuva ir visas Pabaltijos vandenys būtų apsemta apie pusantro metro gilumo. Tačiau visa tai įvyktų tik staiga atšilus orui visoje žemėje. Bet jei oras ims atšilti pamaži, po 1 — 2 laipsniu per šimtą metų, kaip tai pastebima dabar, tai jokios potvynio nelaimės nebūtų. Nors vandenynai ir pakiltų, bet daugelį sausumų jie apsemtų pamaži per dešimtis metų, todėl gyventojai galėtų pasitraukti į aukštesnes vietas. Šitaip mano mokslininkai, kurie pastebėjo, kad visoje žemėje oras pradedąs pamaži atšilti.

Tik plaukiodamas tegali miegoti

Vienu Amerikos garlaiviu atvykęs į Plymutho miestą kažkoks Jokūbas Smithas, kuris jokiu būdu negalįs miegoti sausumoje. Vien tik dėl šios priežasties jis nuolat plaukiojąs, o plaukioti pasirenkąs, tik tuos laivus, kurie ilgiausiai išbūna vandenynuose. Dėl to jis jau šimtą kartų perplaukęs vandenyną, nors is tikro ir nesąs kelionių nei nuotykių mėgėjas. Jis stengiąsis daugiausia laiko praleisti vandenynuose, kad čia galėtų tinkamai išsimiegoti. Gydytojai pripažino, kad tai yra savotiška liga.

Nepakenks žinoti

— Senovės graikų filosofas Demokritas, vadinamas besijuokančių filosofu, pats sau išdūrė abi akis, kad išorinio pasaulio vaizdų netrukdomas galėtų mąstyti.

— Keistų tvarinių yra pasauly. Amerikoj buvo sugauta žuvis, kuri vietoj žvynų turėjo plaukais apaugusią odą. Kitur tokių žuvų nėra pavykę užtikti.

— Garsiojo Bastilijos kalėjimo Paryžiuje statytojas Hugues Aubriot buvo pirmasis kalinys, kuris į tą kalėjimą buvo uždarytas.

— Su albanais mes nesusikalbėtume. Jei albanas nori pasakyti „taip", tai galvą purto, o jei nori pasakyti „ne", tai galvą palinguoja.

— Yra vabzdžių, kurių gyvenimas labai trumpas. Vadinamoji viendienė musė (ilgais sparneliais), gyvena tik vieną vienintėlę dieną — nuo saulės užtekėjimo iki nusileidimo.

— Lėktuvo propeleris turi nepaprastai didelį sukimosi greitį. Bet pietų kraštų paukštelis kolibris skrisdamas judina savo sparnelius daug greičiau už propelerį.

— Nuodingas šiltų kraštų roplys skorpionas pajutęs ugnies pavojų, įduria uodegos smaigaliu sau į nugarą ir, įleidęs nuodų, save iš baimės nužudo.

— Nebraskos valstybėlėj, Amerikoj, vienas ūkininkas turi vištą, kuri visą laiką peri ir peri. Šita vištelė be pertraukos ištupėjo ant kiaušinių 5 mėnesius ir išperėjo 192 vištelius.

— Štai didelis skaičius: 105.263.157.894.736.842. Jei šitą skaičių norite padauginti iš dviejų, užtenka jo paskutinį skaitmenį atkelti priešais; ir gausite sandaugą: 210.526.315.789.473.684. Labai greita daugyba, prašome patikrinti!

Viso pasaulio bendras geležinkelių ilgis, pagal paskutinius statistikos duomenis, siekia 1 220.000 km. Šis atstumas tris kart didesnis už atstumą nuo žemės ligi mėnulio.

— Viename arbatiniame šaukštely juodžemio bakterijų yra daugiau, negu žmonių visame žemės rutuly.

— Tvarsčiai su medum visai apsaugo žaizdą nuo oro įtakos ir labai greit užgydo nešvarias žaizdas ir nudegimus.

— Amerikoje išrastas naujas odos surogatas, kuris persunkiamas blizgančia mase. Iš jo gaminami batai ilgai nenustoja blizgesio.

—Sacharos dykumoje numatoma pastatyti visa eilė sanatorijų, nes patirta, kad dykumoje nėra kenksmingų mikrobų ir todėl žaizdos ten labai greit gyja.

— Daromi bandymai Amerikoj automobilių paviršių dažyti laku su didele fosforo priemaiša. Tokios mašinos matyti net už 600 m. ir panašios į vaiduoklį.

— Stebėjimais nustatyta, kad daugiau kaip 50% įvairių ligų priežastis yra netinkamas maitinimasis.

„AIDO" REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Wilno, ul. Dąbrowskiego 5 — 1. Telefonas 29-59. Administracija priima nuo 9 iki 13 ir nuo 16 iki 18

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsienyje — 3 doleriai. Atskiro numerio kaina 10 skatikų. Skelbimų kaina: tik ketvirtame puslapy — 20 skatikų už eilutę.

Wydawca-Leidėjas **Liudvikas Cicėnas**. Drukarnia-Spaustuvė „RUCH" Wilno, Tatarska 6. Telef. 21-83. Redaktor-Redaktorius **Vincas Budrevičius**